Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 1 МАРТ, 1986 ШУ. ★ № 26 (7217). ★ Мах 3 кеп.

28 феврале, Iуйрийна 10 сахьат даьлча съездий Кремлевски Дворече болх дIахо болабир Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезд. Делегаташа ювц КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева съезда яь КПСС Центральни Комитета Политически доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе отчети.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ XXVII СЪЕЗДА БАЛХАХ БОЛА

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1986 шера 26 феврале КПСС XXVII съезда сайрийнарча заседание дIахо йийцар парте XXVII съезда йола КПСС ЦК Политически доклад КПСС Центральни ревизионни комиссе отчети.

Пренешка дакъа хьалар новкъосташа А. А. Громыко — СССР Лакхенаярча Совета Президиума Председателя, В. Н. Плетневас — В. И. Ленина цIергIча Костромской льнокомбината ткачиха, Г. Г. Ведерникова — КПСС Челябински обкома хьалхарча секретаря, И. Б. Усманходжаева — Узбекистана Компарте ЦК хьалхарча секретара, Н. Г. Аникина — КПСС Тюменски областа Сургутски горкома хьалхарча секретара, К. Г. Вайно — Эстоне Компарте ЦК хьалхарча секретара.

Съездага моаршал луш къамаьлаш дир новкъосташа Эрих Хоннеккера — Германе Социалистически Едини парте ЦК Генеральни секретара, Германски Демократически Республика Паччахьалкхен Совета Председателя, Густав Гусвка — Чехословаке Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара, Чехословацки Социалистически Республика Президента, Янош Кадара — Венгерски Социалистически болхлой парте Генеральни секретара.

1986 шера 27 феврале дIахо болх бир Советски Союза Коммунистически парте XXVII съездо.

Iуйрийнарча заседание парте XXVII съезда КПСС Центральни Комитето яь Политически доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе Отчетни доклади хьешан пренешка къамьлаш дир Е. К. Лигачева — КПСС ЦК секретара, Ю. Ф. Соловьева — КПСС Ленинградски обкома хьалхарча секретара, Н. В. Геллерта — Казахски ССР Целиноградски областа Кургальджински района Амангельде цIергIча совхоза трактористкас, Б. К. Пугос — Латве Компарте ЦК хьалхарча секретара.

Съезде дакъа лоацаршца моаршал делар новкъосташа Тодор Живкова — Болгарски Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара, Болгаре Халкъа Республика Паччахьалкхен Совета Председателя.

Пренешка ишгIта къамьлаш дир новкъоста М. З. Шакирова — КПСС Башкирски обкома хьалхарча секретара.

Дакъа моаршал душ къамьлаш дир новкъоста Николае Чаушескус — Румынски Коммунистически парте Генеральни секретара, Румыне Социалистически Республика Президента.

Съезда ладийIар мандатни комисе председателла новкъоста Г. П. Разумовске яьча комиссе докладага.

Съезда делегаташа массара раьза а волиш, цIогIъю мандатни комиссе доклад.

Цул тIехьагIа пренешка къамьлаш дир новкъосташа Н. М. Ершовас — «Ф. Э. Дзержинске цIергIа Перински машинаш ю завод» яхача объединенне наладчицас, К. М. Багирова — Азербайджана Компарте ЦК хьалхарча секретара.

Iуйрийнара заседани чакхIоллаш съездага моаршал луш къамьлаш дир новкъосташа Жамбын Батмунха — Монгольски Халкъа - Революционни парте ЦК Генеральни секретара, Сийлахь-йоккхача Монгольски Халкъа хьарала Президиума Председателя, Жозе Эдуарду, душ Санъуша — МПЛА — кхъехаема Парте Председателя, Анголе Халкъа Республика Президента, Кейсон Фомвихана — Лаоса Халкъа-Революционни парте ЦК Генеральни секретара, Лаосски Халкъа-Демократически Республика Министрий Совета Председателя.

Сайрийнарча заседание дIахо йийцар парте XXVII съезда яь КПСС ЦК Политически доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе Отчетни доклади.

Съезде къамьлаш дир новкъосташа М. С. Соломенцева — КПСС ЦК-арча партийни тIахьожама Комитета председателла, П. П. Гришкинуся — Литвай Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. И. Исакова — легковой автомобилан еча «Автовоз» яхача Волжски объединене генеральни директора, К. Махнамова — Таджикистана Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. К. Месяца — КПСС Московски обкома хьалхарча секретара, Г. М. Маркова — СССР яздарчой Союза Правлене хьалхарча секретара, И. К. Полозкова — КПСС Краснодарски крайкома хьалхарча секретара.

Съезде комиси вIашагIьеллай Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезда КПСС Центральни Комитето яьча Политически докладах. КПСС Программа кердача редакцеи Уставерча хуьцамехи йолча резолюцеи проекташ кийчъяр.

Цул тIехьагIа съезде моаршал душ къамьлаш дир новкъосташа Алваро Куньала — Португальски коммунистически парте Генеральни секретара, Кан Сен Сана — Корей Хьакъегама парте ЦК Политбюро члена, Корейски Халкъа-Демократически Республика административни совета Премьера, Пиэтре Белокоске — Югославе коммунистий Союза ЦК Президиума секретара.

1986 шера 28 феврале дIахо болх беш хилар Советски Союза Коммунистически парте XXVII съезд.

Iуйрийнарча заседане парте XXVII съезда КПСС Центральни Комитето яь Политически доклади КПСС Центральни ревизионни комиссе Отчетни доклади ювцача пренешка дакъа лаьлар новкъосташа В. М. Чебрикова — СССР Паччахьалкхен яхарамолен комитета председателла, А. М. Масалиева — Киргизе Компарте ЦК хьалхарча секретара, Ю. И. Лобова — Удмуртски АССР «Ижмаш» яхача производственни объединене партикома секретара, С. И. Манжиева — КПСС Омски обкома хьалхарча секретара, А. С. Суханова — «Мосметрострой» № 8 йолча гIишлон-монтажни управленне проходчики бригадира, К. С. Демирчиня — Армене Компарте ЦК хьалхарча секретара, В. М. Мишина — ВЛКСМ ЦК хьалхарча секретара.

Съезде моаршал луш къамьлаш дир новкъоста Менгисту Хайле Мариама — Эфиопе болхлой парте ЦК Генеральни секретара, Социалистически Эфиопе хьанна йолча военни административни Совета председателла.

Дакъа пренешка къамьлаш дир новкъосташа П. Н. Демичева — СССР культура министра, С. К. Гроссу — Молдаве Компарте ЦК хьалхарча секретара, М. Якубова — Узбески ССР Хорезмски областе Ургенчски школа-интернийта директора, В. И. Калашникова — КПСС Волгоградски обкома хьалхарча секретара.

Цул тIехьагIа съездага моаршал луш къамьлаш дир новкъосташа Гастон Плиссонье — Франццуски Коммунистически парте ЦК Политбюро члена, ЦК секретара, Бабрак Кармала — Афганистана Хьалха Демократически парте ЦК Генеральни секретара, ДРА революционни Совета председателла.

Съезд дIахо болх беш я.

СЪЕЗДА ДНЕВНИК

Съезда йола Центральни Комитета Политически доклад, КПСС Программа кердача редакце, парте Устава дечаш хуьцамий проекташ, КПСС Центральни ревизионни комиссе отчет хьакъо ба партес XXVII съезда делегаташ, Къамьлаш деш белгалду советски общество социально-экономически дегIахьар сихдара пальхьан, бIубенна а принципиально а гучадоах вай дIахьалхашкахьа ахар юкъувзаш дола кхочамбацараш, кертагIдоах коммунизм хьалъяра, машар ца бохийтара тIехьарча къовсама. Iальмате йоккха программа кхочачыпе лаьрхIа хилар.

26 феврале, сайрийнарча заседане йIгара хьалха къамьлаш дир СССР Лакхенаярча Совета Президиума Председателла **А. А. Громыко.** Съезда делегаташа, аьлар по, царца цIьяна ерриача парте а лакха мах бу иттаи шерашка мел даьрий, вай кердача толамашта лард я йолл. Советски нах, вай союзникаш доттагIийн, дерриг а халхъаш уьежар да адамленца герий мухь тIерабаккхара никъ хорабарга. Ший ерриг авторитет, ший политика ерриг а влияни машар тIоагIбара тIайохийт Советий Мехко.

Вай планаш Iальмате йоккхий хиларо, дIахо дувц оратора, дIадех социалистически строях бохахаш йола ерриг а резервашш оарцагIъя. хар, Вай пачхьалкхенаш общественни вахаре йIгара лоархIамерчарех цаI да халкъа депутатий Советех бизза пайда яйбе бецаш хилар.

Съезда трибуна тIара тIоагIа кертагIдаккха дезаш да, йоттигашарча Советски хьабарга йолий декхарш кхочаяьде деаш хилара дерий а деш, амма духхарчу даьлче дерриг деш дар чуг тIехьагIа де лаьрхIа тIама а доаш е де лаьрхIар геттара кIезига а долаш йола реше. неш тIийцеш дакъа тIубех юкъера дIаданкха дезаш ха хьатIанхьаьча хилар.

ДIадаккха деза тIеухача нахаца гIожа хилар, царца Iнмерза, долдаьш а йоккхо ешт а хила деза. Цунах хила деза хIара депутата, хIама исполкомо. хIара Совето бечаш балха закон. Цхьаккха гражданин юхверза йиш ец депутат бIарга а ца гуш.

Сага бокъонийл, сага пархIотон кIоагIга сийдеш кихлер, сага этгара лоархIамерча хетта вахара бокъо тIоагIга тIьаллоацаш хилар дIагойташ дола хIама да еррига вай чура дегIаьхора планаш, аралъяра гIулакхий дахьера Советски паччахьалкхен планаш вай стратегин, аьлар А. А. Громыкос цIий къамьлаш чакхдолаш.

Трибуна тIа — В. И. Ленина цIергIча Костромской льнокомбината ткачиха **В. Н. Плетневас.** КIоагIга дега лоIам беш йогIараза, аьлар цо, мохк социально-экономически дегIахьар сихдара пикъ, хьалхашка латта декхарашш кердадаккха тайпара къестаде доладелар, советски нахца вахар миштта тоадерга яхача, деррига дунен тIара машар ца бохийташ миштта бутарца яхача дешай йоахуо яр. Моссене оалача тайпара, болхлой Iальдалагга аредда ас: пийса, хьалъя политика я ма! Нъоабал а ю оаха из хьал а лоаш цIенача дет тIара.

Политически докладо хьакгойт вай проблемехи кхочамбоацарехи духхьала къайл. Iе йоацаш дувца деза хилар. Цунах хьанахьа долдаь. хIама лоархI аз къамьлаш цу тайпара духхьала а къайле йоацаш а де доладелар. Ленина мц аллара да ма! Съезд йоладелаелха ваи деррига мехко дийца а вай дегаша тIаийца а керттера программи документаш чIоагIга уйла тIаIихкийта дийнача, гуш да, хьалхашка латта декхараш Iальдаьте, доккхий хилар. Амма ер хIама новкъа да: хуьцамаш де деаш хилар духьа дувцаи доладенад вай, амма деррига теркалличча хIанз уьх сахьате сов шортта ласташ доагIа-ьх вай производствана интенсификаци яра оагIораза. Дуккхача даькъе, селхан воаш бе даьнна тайпара, бу вай болх тахан а.

Съезда зале.

ТАСС фотохроника.

ХIаьта де деазар дар вай массара а ши-шиг керта чура дар фуд кIоарагIа хьанар — муIаьрчча болхлочучгIа да дела министра кхачалаца бараш — дишца Iаттача докхучача гIулакхе доаьлар вайх хIаракIеп а тIа хилар бIарга а гуш. Из да дисциплинен порядоки чIоагIъера а доогIаш. КIезига бац вай хIанз а харцахьа леларан. малагIий мелораш, нахца тохах баха гIерта тайп тайпара нах. Цхьабаракца щоай беррига низ тIа а ухьйташ болхий ду, вокхо барца тIехьаьнка лечкъан ба, из дав а па Iеш, прогулаш еш а тунеддацш хинна делаш а ба. ХIата пачхьалкхенгIочлучок пайда эца гIерт вокхарна нийсца, цхьаъа воацта доагIаш довна элаеча а нийел. Гулакх тIаIегIерта чакхдаккха деза, деррига нахаца могадаьр кхоачашдара массане а тIабахийта беза низ. ТIакхха порядок а хурша, пIашш кхоачаш а ергал.

ХIаранех хила вайн ши-ший балха моттиге хьинарг къхьегара, де лаьрхIар тIагIерттта чанхдахара, совдараш ца леладара дакъахьонах, аьиш тIаIьхьам бир кIалъал даьче. Партийни эхь-эздел хилда вай массане гIулакхийн нарагIдуIларийн дикала йола гаранташ.

КПСС ЦК апрельски Пленумъ решенеш общественни сахкетама чIоагIга воздействи ен хилар белгалдалъяхар КПСС Челябински обкома хьалхарча секретаря Г. Г. Ведерникова. Цоай опыте, аьлар по, тийнаб нах, гухал хила йиш болгах а уйлаца, практически гIулакхана оалагIара деиз хуьцам бе а йиш йолгах а.

Тхона гу, эргалон толам юкъарчара доаиллаш юххьанарча партийни организацешкарчеи партийни группаширчеи организацешкарчеи политически балха боарамах тийна хилар. Цар творчески инициативаяи хьинарг кор-Портала е Iерт тхо. Ораторе хьалъяьлар суьхда керттера рычаг я керда технически парда тIа хелкъа боахама кIоарга реконструкци яр, яхаш йола политически доклада выводаи. Цхьабакъа, аьлар по, технически кхы тIа а кийчо яра кIеболабаь болх КПСС ЦК апрельски Пленуме дIадийхарашка хьежжа эргалонаш е ихьашдайола министерстваша да лара тIаIоттабенаб.

Белгалъяь планаш чакхъяхара хьалхара СССР Госплана, министерствайн ведомствайн кулгалхой персональни сехьгокхам, белгалдаьккхар къамьлаш деш волчо, аийе беза, хоадамболлаш дола гIулакхан чакхдаза деза. эгIара хьалла центральни органий яр ца йолаш управленне аппарат кIезигIара, йохьха квалификаци йолча компетентни кадраша из тIоагIъера. Ъалхатоста баха боагIа СССР Госагропром санна йола мехка халкъа боахама кулгаллергдола управленге йохкий комплексаш хьарга тIаберзабаь ийкъ.

Парте, аьлар Узбекистана Компарте ЦК хьалхарча секретара И. Б. Усманходжаева, доаIаш большевистски къисале дизза дIалелаш мах бу кергIдьлийнарий, творчески лех ций болх эргабакхийна наьлъаш, юкъера хьламболлаш дIадоахех вай дIахьалхашкахьа ахара новкъарле еш дола кхаденна, зенне мел дола хIама. Уж лецаш Узбекистана Компартена къьсетта ирал йолаш да. КПСС ЦК Политически доклада тIа е йоагIаш йьй тхона лира критика, партийни хьенене цини болашш принципиальнин мах бабе республикерча гIулакхий. Оаха ерриг а йизза а бакъъл тIаоц из критика, ихкетаду республикански партийни организаце политически унахIенала КПСС Центральни Комитето терно еш хилар.

Дукха ха йоацаш хинначу Узбекистана Компарте съезде кIоарга анализ йир гаьна йоацаш дIалелача хаш партийни вахара ленински нормаци принципаши тIоагIга телхаьь хилара, хьалучаьдьхад кадрови политике, экономически, культурин, социальни сферана культадеча харцахьара хIамаш леладара бахьанаш, цIенхаттта тIулакхаи белгалдаьу тIехьа-тIайоагIача хана ужжамогташ ккы ца хилийтара чакхдаза.

ЭгIара хьалхара тха йоахо, хьакхайнадир къамьлаш деш волчо, Узбекистана халкъа боахама лоархIамерIара отрясль, къьсетам ерриге воии бекъъла оаха лоаьна керттера дакъа хинначен, долчеи, хургдолчеи боамбе хьакъехьа я. Дукха хIамаш хунна лелаш хуьцаза.

Массе мегте порядок оттаеш, йоахар ораторе дIахо, тхо тийцаш, молдагIча тайпара яь а идеологически мелло йича, социальни вахара динамизм лоха хилча — из бабдева низаша дIалоацаш йола цар кор-Портола хилгах. Дин хьежжаш, къьлъара хари уйлаш, зуламе обычеи йоагIаюр цар. Вай класеви моастагIана «исламски фактор» оалаш яр чугтуьг вайна, оапийн метхIалейт тоатолаш тIамехкаду вайна. Цу хьалаяка республикански партийни организацеи лелаюш хIар чакхдоаккхардолча тайпарен тIатоIаеши. лелаю ший идеологически арсенал.

Съезда балхо. КПСС ЦК Политически доклад, аьлар Тюменски областа парте Сургутски горкома хьалхарча секретара **Н. Г. Аникина,** парте, пуьр Центральни Комитета кхоллаяьча хьинарега тIулакхий шерра панорама хьаеллу.

Цу эргалонашта юкъе шийгага дакъа лоаш ширачен пуьна цхьана кердачен городе Сургута — йоккхача механизаьтгатлазови районна центра парторганизаце. ХIанз, аьлар къамьлаш деш волчо, парте горкомо тIоагIга черно эо лоторца проектаволвенний коллективашка болх тоабара, наьха къьхьегамен бытен хьалаш дикагIа йолаш ца хилар.

Йоаго хIама Iальмате дуьха йолча тха районо хIанз а тоъал докхуа дакъа электроэнергин Уралера хьаййо. Цу тайпара хьал хунна йиш йолаш да.

Оратора дIахо дийнар чу ла цIенош социально-бытовой тIирсаш хьалъара проблемаех. Цо белгалдаьккхар, из проблема къоастара гIулакх цхьайолча министерстваиен ведомствашен цоай хила доагIаш долаш ца леладеларга. Дукха шераш дIадахад кагирхой Дворец, пионерий цIа, драмтеатр хьалде доладе вIашtIекъа па доаьлаш. Ишта этта хьал тоадара хоадамболлаш чакхдоахаш гIулахъаш да.

Тхоай къьхьегама коллективай гуьйлаша, съездал хьалха хиннача собранешка даьча къамьлаш, къьхьегамхой письмошка хьена Бабрагу тхона кердадар чIоагIдегIа нах мел чIоагIа ловш бе, белгалдаьккхар Эстоне Компарте ЦК хьалхарча секретара К. Г. Вайнос. Къамьлаш ираIа де баьк наб нах. Кхоачамбацараш вIалла па а магаш.

Цхьабакъа, белгалдаьккхар оратора, хеттача тайпара сиха лелаш эргало хIанз а.

ДIахьалхашкахьа ахара, белгалдаьккхар къамьлаш деш волчо, тIагIерттта керда, наьхьеш лехь хена деза. Хьаьта цу гIулакха къьсетта лоархIам болаш я хIанз мехка эксперименташ яра кIийчьяь таро. Белгалдаьча даьлче дика хеташ да тхо, ший хана ЦК Политбюрос хьаллаьш хинна юрта боахама довл дара даьккъера тхоай экспериментаца мехка РАПО-йи Госагропромен система вIашtIехьйоакхача оахош данха лаларах. Цу хьалашка оаха йолх хьакъехьа кхаьнна структура эффективни хилар. Цхьабакъа, тхо а тийцаш, цхьана хIама а цу тIа хьасоаш йиш па хиларах. Кыл а пайданагIа йола экономически пархIотонаш а, цIенош хьакъерча проблемаш хьанкъера. Деррига денно лаьха мах беш я деррига а мелий я калънй а кхерамзлен йоахо е лаьрхIа гаьнна йолхаш йола советски ахрабарча политика шинтIатаеш.

ЛоархIаме да. КПСС Политбюро, Секретариат диллаьа, а, IIаха душ оратора, дIадекхараш лаьха доагIеш хьараш анализ яро дуккхачарна йогIаш хьадийлар советски балхаш, машарнен прогресанен вай чIоагIга. дег IIарца безам болаш хилар бIаргагора.

Делегато предложени елар съезде хьачуена парте Программа кердача редакцеи КПСС Уставерча хуьцамийн проекташ чIоагIъе.

Съездага моаршал луш къамьлаш дир Германе Социалистически едини парте ЦК Генеральни секретара, ГДР Паччахьалкхен совета Председателла Эрих Хоннеккера, Чехословаке Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара, ЧССР Президента Густав Гусака, Венгерски социалистически болхлой парте Генеральни секретара Янош Кадара.

27 феврале, Iуйрийна 10 сахьат доал, Iуйрийнарча заседане этгара хьалха къамьлаш дир КПСС ЦК секретара Е. К. Лигачева.

Къьсетта лоархIаме мотгиг лоацаршца XXVII съездо парте политически биографена ту, аьлар по, Ер я стратегически решеней съезд. Уж решеней хиланза ярйоацаш хила аьттув болаш хилар ишчъаь ца духа хIама да эцIаш ихьовтъьен итт шера советски наха цоай низ ца кхобеш беркате къьхьегаро социализмо дахьача цоашта ийбса кхы доацача толамаша. Царех хилар апрельски (1985 ш.) Пленума лини белгалъяра йола исторически база, пу гIулакха эцIача инанй хьаст. Парте белгалъяча мехка дегIаахар сихдара стратеге шийна чулаьцай КПСС йIалхий опыт, цо дегIакхувл гIулакх лерргаIа дIадехьаран новаторствап дакъъера ленински традицеш. ЦК член се хидарах тарра, са безам бе съезда делегаташка дIаала, М. С. Горбачева кулгалдеча ЦК, Политбюро, Секретариата балха достам апрельски Пленума идеяша белгалбаь хилар.

Чурча политика дакъе Политбюро майрра чакхдоахача гIулаяхаша хьабийлаб экономически проблемаш хьакъера, белгалдаь. Дерригача денно лаяха мах беш я деррига а мелий я калънй а кхерамзлен йоахо е лаьрхIа гаьнна йолхаш йола советски ахрабарча политика шинтIатаеш.

ЛоархIаме да. КПСС Политбюро, Секретариат диллаьа, а, IIаха душ оратора, дIадекхараш лаьха доагIеш хьараш анализ яро дуккхачарна йогIаш хьадийлар советски балхаш, машарнен прогресанен вай чIоагIга. дег IIарца безам болаш хилар бIаргагора.

ЛаьрхIа дийнар оратора кадрови политикаь. Съезд хилалелха чъалхара юкъа, аьлар цо, сихъелар керда низашш донахкагIа балхаш тIа хьежжара, парте бIоанна йIгача кадрий корруьца юкъе хIанзарча хьалашка фу де деза а йишта де деза а кIычарел дикагIа кхетадеш бола нах чубахийтара процесс. Из хиля йоагIаш йола закономерни процесс — мехка хуьцам долча хуьцамий этгара лоархIаме-гIа дола лакхъ.

(Иштеподолар 2-ча оагIо тIа).

СЪЕЗДАДНЕВНИК

(Инстедоалар. Долаҳур 1-ча оагіо гіа).

Патриотизм, де дезар тіагіертта ихоачашдар, талант нахагара ева езаш дац вай халкъ. Амма ѣах шоаш де дагадалъар творчески ихоачашдар Иерташ хилар — ветара лоарХіамегіа дола халкъа рузкъа — цнхъаза гіуларх доацаш лоаду. Вай ма могта хилгуъда беза гіуларх шоай лоДазе дезаларгдола, шоай уйлаш йола, бонкка бехнтоҳкам майрра дагІайибеш бола творческих нах.

Оратора кергіагІайнахар надрашца беча балхацера ихоачамбоаларгаш оагІорадинаварган партге тІагІертга яийбдеш хилар. Цу тІамаанна раъза а да из хъал а ловц халкъо.

Тара да, аьлар цо, цхьабола кулгалдоХ политически авторитет керттерчу ловзаш чІоагІга лозуннаш оаХвараца чотах янкха лаарХіа болчох: е хьае хьокхаме предприяти дал, е хьае комсомольски-политически гороЛ Хіаьтт ТІахьехамаш хъаькхалагІа, де деззача хана де дезаш хилар, уж хьалладаца балхамате бохкоа ѣиз ТІабахийта безаш хилар — цун йоаккхо кІезига юкъаза. Эггара халъха ле дезарашта юкъера цхьаъ пхоа наьна ТІаьнош, школаш, больницаш хьалъяр, унахЦена производственни быт хьалр. Дукъха кулгалгой баьнна. ХІама де дезаш хилар, уж хьалладаца балхамате бохкоа ѣиз ТІабахийта безаш хилар — цун йоаккхо кІезига ю ц

ВОШАЛ

Интернационални кхетам балара оагІув

НАХ БЕЗАШ

Москве, съездяй Кремлевски Дворече болх беш я КПСС XXVII съезд. Бонкха термам тІабахитта ладийгар аз КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева съезда яьча Политически докладгора. Цо къаьгга хьахьекхад вай мехка дахача къамий вошал, дотт1ал, барт-цхьоагІо Октябрьски революце керттера котало йолга а къаман кхотадеш Советски Союза Коммунистически парте Іалъамат донкха къахьийгалга а. Цу хьаьжъалерча дешашна ладуьгІаш дагадехар сона сай вахаре ийспеннар а.

Из дар 1976 шера. Июль бутт латтар. Іимерца йІайха яр ара. «Автоспецоборудование» яхача завода литейни цех Іаьчьоволлашле, дерригача дегІа хьаьдар техар сона.

— Мичхьа ва мастер Линк Станислав Эдуардович, — хьаттар аз сайна юхе ийспеннача болхочунга.

— Партконе вахах, ужк сахьяте хьа а воагІаргва, — жоп делар цо. — Цехе кердо саг хьавийъяь яхаш тар из. Хьо-м вай из?

— Заявленена куг лоаьдар сона, — аьлар аз. — Цехе дІаГІо аьина, хьа а хьожавашъ.

— Болха моттигага хьажа хьа безам бале, йоккха йоаьна экскурсен е лиш йолаш ва-кх вай шиъ, — аьлар болхочо. — Са смена йистелла итт минута мара йисаяц. Тіаккха аз дІахьокхаргьа хьога тхоай завод.

Из къамаьл оаха дуцийча юкъа Станислав Эдуардович а хьаверг. Этгара хьалха ха профессиональни дог-уйла малагІа я ха гІертар из. Заводе пале из бох мичхьа бабе я фу бахьан долаш хьавьлиша а хьаттар цо. Доккхал денц дийцар шиЙ балхах, шица болх беш болча нехах, цехах.

Тіом чакхъвІина тхоалаелла шу дар. Халонаш иезига янар. Ремеслении училище йисте а йьккха, барийтта шу дашна дІамита саг йолаш вер ера Станислав Эдуардович заводе. Иу хана литейни цехе дерригача а кхул-гара деш дар. Дийнахьа ца гІоаьгІа болх дина а. 20 тоннг чоп лоаладе мара вІашТхьалаелларг. ХІаьта а дар иа яхаш, шийга аьиар хаиахьа а дина а вхоачашдеш, профессионально говзал лаьхьен хьавера из. Ди тіехьа йоккхагІа хуларг лаьхьенга оборуда вани, технологи, чІоагІогра литейщинний коллектив. Массенена ъокхам болаш къахьетар иекерча коммунистана. Уж бар заводе чоалхане-га дола балхаш дераи а провозде хьалха латтараш а. Цекерча хоххьиларча партийни организаце членаша зийра хьинар дола кьона болхло. Кастта парте члена кандидатагІа дІаийцар цар из.

Станислав Эдуардовича къахьегама книжка тІа цхьа воазув мара дац. Тхъаь бапайтта шу дІаденнад цо духачкелаза завода. Сай дагахь гІадвахар со из санна воле саг сайна уллув хургволаш. Цехе хьанагІаргва хана а аьиначар сога «Линна школ» ера хахийт хьо аьина. Фу ахина дар-те из?

Шолларгіча дийнахьа формовщикашна балха дІаоттавир со. Ювцаш а хезалцар сона цу тайпара професси. Станислав Эдуардовича ше хьахьекхар сога де делар. Лелька ха хиллаца са иа йолаш болх бир аз. Балхаза дагахь ца йолаш вер ера. Станислав Эдуардович. Из хана литейни цехе дерригача кхул-гара деш дар. Дийнахьа ца гІоаьгІа болх дина а. 20 тонн чоп лоаладе мара вІашТхьалаелларг. ХІаьта а дар иа яхаш, шийга аьиар хаиахьа а дина а вхоачашдеш, профессионально говзал лаьхьенга хьавера из. Ди тіехьа йоккхагІа хуларг лаьхьенга оборуда вани, технологи, чІоагІогра литейщинний коллектив. Массенена ъокхам болаш къахьетар иекерча коммунистана. Уж бар заводе чоалхане-га дола балхаш дераи а провозде хьалха латтараш а. Цекерча хоххьиларча партийни организаце членаша зийра хьинар дола къона болхло. Кастта парте члена

— Хьона-м доккха зе дац аз даьр аьина хетадала тарлу, бакъда кепиг тоъаш ца хьоча, сом а ихоачашхьолаш. Хьормат дар — болххочун керттера денкар.

Станислав Эдуардович цехера аравьлча, се цъъь вистача сана хетар сона. Из ихетадаь хила дезаш дар цо.

— Коллективца дагавоалаш, хьайна ца ховр хоатташ, хьажкашта хила неза, — аьина хьекхар дир цо сона. — Завода низ коллективна да.

ТІехьагІа дикагІа ихетадир аз Линка аьиар. Балха яха бутт боаллаше хала цомогаш хиларг со. Кастнаста боагІар цехера белхьой сога фу хьол дагахь да хьажа. Тайп - тайпара сопгІаташ ихуьлар. Станислав Эдуардович а вениаар, цІенначас иййаш. Иштта нахаца тарлуш, наха пайхьаволаш вахачул ихы сийдагІа а гІоаьгІа а фу хургга?

Кіаьин кабинетера ара вьлча, ше куглагІедеш йолча школах а хьехархой коллективнах а дувца волавелар Березенков. Кчо шу мара дац из Малгобекерча № 3 йолча школа дирситор вола. Цу юкъа дукха хувцаман хиннад ухказа. Тоаьвй тишъела йолаеша школа здани, спортзал, дикагІа а хозагІа а хиннай набинеташ. Цхьабакъда, из дац иерттердар. Реформе школана къалхашта отгадаь декхарш ихоачаше иш хховчаргбола бартгайна хьехархой коллектинь вІашагІьелларг цо.

Мишта карагІдьянад къотчия директора лоацІача хана болх тсабе? Цу хаттара жоп луш, Березенкова къахьегама книжкаера хьежача баггьаьха ца. Иистирт йистеньяькхача Малгобекери райбна Долаксарча № 7 йолча школе хими а биологи а хьежача хьожавир из. Атта дагар эрсий зламгага кердача вахарга вале. Школе гІалгІай, похий бераш мара дагар. Эрсий мотт шьара бувца на ховрш дукха бар. Шоашта сина урок хьаюша воалорга цхьаьар, бакъда цІьаьха соцер. Шийна динцена дош дагадоха гІерташ хьехархочоа бІарахьожар из.

Ихетадир Березенкова вайнаьха мотт Ломабар шийна а ньхьадаргдолга. Хіанз вайнаьха мотт шьара бувца ца хой а, шийга аьиар дІа ихетаду цо.

Хьинар дола хьехархо пар-те а дІаийдар. школе заьуч а хьожавир. Берий дьашцанашна дагавулар из, шийна хьалха йовзаш па хинна къаман омалаш ихетае а вайдар. Къьстта дукхабе-зар цунна вайнаьха багахбувцам: наьрт-орстхоох дола дувцараш, къаман турпала иллеш, кіадаш, оалаваш.

Цхьабакъда, кастта бита бийзар хьехархочун болх. КПСС Малгобекени горкома пропаганден агитацеи отдела заведующелла хьожавир Березенков. Цул тІехьагІа горисполкома председателла заместитель хилар дох. Хіанз дийнахьа шу дола денниад из школе юхадена. Директора болх чоалхане бабе. ДІабабьипабаш школера «халаъ» дешархой, классешна дешара тІехьабусарап а болаш ба. Цхьабакъда, ди тІехьа лаьтІаущ латт школе

— Москве болх беш я КПСС XXVII съезд. — аьлар Къ. Осланова. — Тхо еррига уйлаш цунца ювзаенна я. Іалъамаш бонкха теркам тІабахийта ладийгар тхо еррига ха коллективо КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева съезда яьча Политически докладага. Хьинар аз иходеи къахьегарда оаха парте гІишлонхоша хьалхашка оттаьаь дешарин яха сийлен цІи делаю цар пхеие а.

Хьехархочун ираз

— Александр Борисович, — хьехархочо классера аравьяккха со, — ахина директор ГІалгІай, похий бераш мара дагар. Эрсий мотт шьара бувца на ховрш дукха бар. Шоашта сина урок хьаюша воалорга цхьаьар, бакъда цІьаьха соцер. Шийна динцена дош дагадоха гІерташ хьехархочоа бІарахьожар из.

Ихетадир Березенкова вайнаьха мотт Ломабар шийна а ньхьадаргдолга. Хіанз вайнаьха мотт шьара бувца ца хой а, шийга аьиар дІа ихетаду цо.

Хьинар дола хьехархо пар-те а дІаийдар. школе заьуч а хьожавир. Берий дьашцанашна дагавулар из, шийна хьалха йовзаш па хинна къаман омалаш ихетае а вайдар. Къьстта дукхабе-зар цунна вайнаьха багахбувцам: наьрт-орстхоох дола дувцараш, къаман турпала иллеш, кіадаш, оалаваш.

Цхьабакъда, кастта бита бийзар хьехархочун болх. КПСС Малгобекени горкома пропаганден агитацеи отдела заведующелла хьожавир Березенков. Цул тІехьагІа горисполкома председателла заместитель хилар дох. Хіанз дийнахьа шу дола денниад из школе юхадена. Директора болх чоалхане бабе. ДІабабьипабаш школера «халаъ» дешархой, классешна дешара тІехьабусарап а болаш ба. Цхьабакъда, ди тІехьа лаьтІаущ латт школе

— Фу бахьан долаш? — хьаттар директора.

— Сона юхе ваГІа Беслан харцаьха а лийпна, — корта Іочубеллар ихоалаГІча классерча дешархоно.

— Гой хьона, — согаьлы хьа а хьежа велавелар Александр Борисович. — Юхе ваГІар харцаьха а лийпна...

— Волле, классе дІаву а вахе, хьехархочоа хьалхашка бехкаьнадаь. Хьо директор волча хиннад а ала.

— Александр Борисович, — хьехархочо классера аравьяккхав со, — ахина директор ГІалгІай, похий бераш мара дагар. Эрсий мотт шьара бувца на ховрш дукха бар. Шоашта сина урок хьаюша воалорга цхьаьар, бакъда цІьаьха соцер. Шийна динцена дош дагадоха гІерташ хьехархочоа бІарахьожар из.

Ихетадир Березенкова вайнаьха мотт Ломабар шийна а ньхьадаргдолга. Хіанз вайнаьха мотт шьара бувца ца хой а, шийга аьиар дІа ихетаду цо.

Хьинар дола хьехархо пар-те а дІаийдар. школе заьуч а хьожавир. Берий дьашцанашна дагавулар из, шийна хьалха йовзаш па хинна къаман омалаш ихетае а вайдар. Къьстта дукхабе-зар цунна вайнаьха багахбувцам: наьрт-орстхоох дола дувцараш, къаман турпала иллеш, кіадаш, оалаваш.

Цхьабакъда, кастта бита бийзар хьехархочун болх. КПСС Малгобекени горкома пропаганден агитацеи отдела заведующелла хьожавир Березенков. Цул тІехьагІа горисполкома председателла заместитель хилар дох. ДІабабьипабаш школера «халаъ» дешархой, классешна дешара тІехьабусарап а болаш ба. Цхьабакъда, ди тІехьа лаьтІаущ латт школе

— Фу бахьан долаш? — хьаттар директора.

— Сона юхе ваГІа Беслан харцаьха а лийпна, — корта Іочубеллар ихоалаГІча классерча дешархоно.

— Гой хьона, — согаьлы хьа а хьежа велавелар Александр Борисович. — Юхе ваГІар харцаьха а лийпна...

— Волле, классе дІаву а вахе, хьехархочоа хьалхашка бехкаьнадаь. Хьо директор волча хиннад а ала.

Кіаьин кабинетера ара вьлча, ше куглагІедеш йолча школах а хьехархой коллективнах а дувца волавелар Березенков. Кчо шу мара дац из Малгобекерча № 3 йолча школа дирситор вола. Цу юкъа дукха хувцаман хиннад ухказа. Тоаьвй тишъела йолаеша школа здани, спортзал, дикагІа а хозагІа а хиннай набинеташ. Цхьабакъда, из дац иерттердар. Реформе школана къалхашта отгадаь декхарш ихоачаше иш хховчаргбола бартгайна хьехархой коллективнах вІашагІьелларг цо.

Мишта карагІдьянад къотчия директора лоацІача хана болх тсабе? Цу хаттара жоп луш, Березенкова къахьегама книжкаера хьежача баггьаьха ца. Иистирт йистеньяькхача Малгобекерча райбна Долаксарча № 7 йолча школе хими а биологи а хьежача хьожавир из. Атта дагар эрсий зламгага кердача вахарга вале. Школе гІалгІай, похий бераш мара дагар. Эрсий мотт шьара бувца на ховрш дукха бар. Шоашта сина урок хьаюша воалорга цхьаьар, бакъда цІьаьха соцер. Шийна динцена дош дагадоха гІерташ хьехархочоа бІарахьожар из.

Ихетадир Березенкова вайнаьха мотт Ломабар шийна а ньхьадаргдолга. Хіанз вайнаьха мотт шьара бувца ца хой а, шийга аьиар дІа ихетаду цо.

Хьинар дола хьехархо пар-те а дІаийдар. школе заьуч а хьожавир. Берий дьашцанашна дагавулар из, шийна хьалха йовзаш па хинна къаман омалаш ихетае а вайдар. Къьстта дукхабе-зар цунна вайнаьха багахбувцам: наьрт-орстхоох дола дувцараш, къаман турпала иллеш, кіадаш, оалаваш.

Цхьабакъда, кастта бита бийзар хьехархочун болх. КПСС Малгобекени горкома пропаганден агитацеи отдела заведующелла хьожавир Березенков. Цул тІехьагІа горисполкома председателла заместитель хилар дох. ДІабабьипабаш школера «халаъ» дешархой, классешна дешара тІехьабусарап а болаш ба. Цхьабакъда, ди тІехьа лаьтІаущ латт школе

Вай хоалахой болча

В. И. ЛЕНИН ДАГЕСТАНЕ

Цlакхъа а хиннавад В. И. Ленин Дагестане. Цхьабакъда, республике мел хинна хуьцманан цун сийлахьча гІуллакхашца дугьадевна да. Баьччанара безам бувцан да ухказа дахача къамий иллеш, стихаш, оламаш. Ильича цІи делаю республикерча дукхахча уллицаца, проспекташа, майдаша, совхозаша, колхозаша, промышленни предприятеша, университетто. Ленина сурт-сибат ихоалаш къахьегаш ба Дагестанера художникаша а. Ахьминат-ой Ленин возча» яха Д. Беспалова сурт па довзаш саг а вай республике. Дукха нах уг цунга хьажа. Хіанз Дагестански музее гойташ да из.

«ДАГЕСТАНСКАЯ ПРАВДА».

●

ДОТТАГІЛЕН ЦІАГІА

Дукха ха йоаьцаш Орджоникидзерча ДоттагІаьлен цІагІа «Революционни баккха гІа!» яхаче Ерриг-союзни комсомольско - пагирохй патриотически акцех йола заседаний хилар. Из кийчъьлар № 2 йолча СПТУ дешархоша.

Зале вІашагІкхиттар тІемен къахьегаген ветеранаш, кагирхой, вежкарашца йолча Нохч - ГІалгІай республикера бакъна № 11 йолча СПТУ интернационални доттагІален клуба викалаш.

Нохч -ГІалгІай республикан делегаце цІеначъа къмаьл дир № 11 йолча СПТУ директора Б. М. Ахриева. Цо фусандешца совгІаташ еделар «НГПАССР турвалаш яха булкет.

«СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ ОСЕТИЯ».

●

АШАРИЙ ХОЗАЛ

Уж деношка Нальчикерча музыкальни училище цІи хезд волча советски скрипача Бухареце, Праге, Париже, Москве хиннача дуьнен халкъашта юкъерча конкурсий лауреата, РСФСР халкъа артиста, Ленинградски консерваторе профессора Гутников Бориса концерт хилар.

Из ДІадоладелар Бетховена «Весна соната». Къьстта дуккаезаелар глубенна-рашта «Дуне хьоллаг» яха, композиторна А. Петрова кхъь сонта. Бонкха эмоционални низаца музыкантох хьахьекхар вахара хозал, таханара ден романтически хьесап, исполлархочун ираз.

«КАБАРДИНО - БАЛКАРСКАЯ ПРАВДА».

Бовш боаца кхувргч

Тхъо шу гаргга хьа я хІирий йоГ Кейбеева Светланен ГІалгІай зламга саг Торшхоев Гиряхани шоайла байза. Из дар Наур яхача станице. Къона лейтенанта Торшхоев Наурски района МВД распорти дела начальник вар, хІаьта Светлана училище деше яглар. Шоайла безабелар уж, кастта дика дезал а хиннад база хезар шар.

Цlаккха дицлургдеш царна хьоалчагІа долча дийнахьа шоай коа эрсий, хІирий, ГІалгІай іаьдалах деь халхараш, тайп-тайпарча меттала дахьа иллеш. Керда иус ши дина ГІалгІай-тайпара гаргара нах раьза хиларг, «Ираз дола вахар хилда хьа», хаш ловлеш доахар цар нехкина.

Ловзарга баьхка ший гаргга нах дІабахача сагота хьай. зар Светлана. Къулбеседе-Хіинг республике Дигорски район оне кога ше яь а хьалхіхіна а Дур-Дур яха юрт дагавкар цуна. Ца. Варгташта хьалхашка дІадалацар шоай кІай кортош ургІела а дехийча латта Кавказ за лаьхе лоамеш, писта хьуна, цехаддаш тота деш, бердех деттелуш доагІа хий.

Сесага дагардар ихеттадора Гиряхана. Цудухьа мукъа ха ниЙсьелча Светлана дахьа йогар цо. Духха ха йоаккхар цІи шинна лоамашка хьежар латташ. Бівьсти къьстта хоза яр ухказа.

Каст-кастта болхар ун шиъ Чернокне а. Цига бахар Торшхоева кхоачара нах. ГІадбахе ташкара гаргарча нах шоай эгара бочагІоола нус.

— Сесаг, — аьлар цхьан сарахьа балхара чувенача Гиряхана, — соца эскаре гІулаьх дагардалац сона «Нане есар» яха Гойгов Іаддал-Хьамида дувцар. Ювдаь ГІалгІай лоамашка доахьажа хІирий йолаь де из. Цун безам боовцаше, низагІа мьарел дайт цунга. Цхьабакъда, ший дайМахах да. ДІаха зама ишта хиннаш. ЦІакхха